

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР
СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**«Актуальні проблеми діяльності складових
сектору безпеки і оборони України
(до 10-ої річниці створення
Національної гвардії України)»**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*24 жовтня 2024 року
м. Харків*

Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України (до 10-ої річниці створення Національної гвардії України) : тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 жовтня 2024 року). Харків: Вид-во НАНГУ, 2024. 784 с.

Видання містить тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України (до 10-ої річниці створення Національної гвардії України)», яка відбулась 24 жовтня 2024 року. Організатор конференції – Науково-дослідний центр службово-бойової діяльності Національної гвардії України.

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – доктор військових наук, професор, начальник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної гвардії України, полковник. **Бацамут В.М.**

Відповідальний секретар оргкомітету – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії службово-бойового застосування Національної гвардії України, підполковник **Побережний А.А.**

Члени оргкомітету:

Кайдалов Р.О., д.т.н., професор, заступник начальника Національної академії Національної гвардії України з наукової роботи, полковник;

Суконько С.М., доктор філософії, заступник начальника науково-дослідного центру – начальник науково-дослідної лабораторії забезпечення службово-бойової діяльності НГУ, полковник;

Подригало М.А., д.т.н., професор, головний науковий співробітник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Байда М.С., доктор філософії, начальник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, підполковник;

Манжура С.А., доктор філософії, начальник науково-дослідної лабораторії будівництва та оперативного застосування НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, полковник;

Морквін Д.А., доктор філософії, начальник науково-дослідної лабораторії правового забезпечення службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, підполковник;

Баулін Д.С., к.т.н., с.н.с., провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії службово-бойового застосування НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Горєлишев С.А., к.т.н., доцент, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії забезпечення службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Павлов Д.В., к.військ.н., с.н.с., старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії забезпечення службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Брюхно О.Г., науковий співробітник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, лейтенант.

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-дослідний центр службово-бойової діяльності Національної гвардії України.

Електронна адреса:

секція №1 – fix086@ukr.net;

секція №2 – lab2ndcnangu@ukr.net;

секція №3 – briukhnoolena@gmail.com.

Тези доповідей опубліковано в авторській редакції, мовою оригіналу. Відповідальність за зміст, достовірність інформації, фактичні помилки, точність викладених фактів та можливість використання для відкритого опублікування несуть автори.

порядок дій органів у різних ситуаціях. Постійний моніторинг та аналіз ефективності законодавства, а також його вдосконалення, є необхідними для підтримання високого рівня державної безпеки.

Таким чином, завдання і повноваження висвітлених установ у сфері забезпечення державної безпеки є багатограними та вимагають комплексного підходу до їх усвідомлення і реалізації. Взаємодія, технологічне оснащення, професійна підготовка, міжнародне співробітництво та нормативно-правове забезпечення є основними складовими, які визначають успішність їх діяльності. Тільки за умови скоординованих зусиль та системного підходу можна забезпечити ефективний захист національних інтересів і підтримання стабільності в Україні. Для більш ширшого усвідомлення діяльності дані структури потребують більш поглибленого вивчення.

УДК 159.9

Маргієва Я.О., к. психол. н., с.н.с., начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України, полковник служби цивільного захисту, **Похілько Д.С.**, к. психол. н., с.н.с., провідний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України, підполковник служби цивільного захисту

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОНТИНГЕНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Постійний вплив стресових чинників, таких як бойові дії, втрати товаришів, ризик для життя, спричиняє значне психологічне напруження у професійних контингентів сектору безпеки та оборони України. Вони щодня стикаються з екстремальними умовами, де фізична небезпека поєднується з емоційними втратами. Втрата близьких товаришів на службі чи постійна загроза власному життю викликає тривогу, пригнічення, а також може призвести до розвитку посттравматичного стресового розладу.

Ці чинники стають основою для емоційного вигорання, коли працівник відчуває постійну втому, втрату мотивації, байдужість до обов'язків і навіть до власного благополуччя. Постійне напруження без належної психологічної підтримки підвищує ризик розвитку депресії та інших психосоматичних розладів.

Тому важливо не лише надавати тактичну підготовку, а й забезпечувати ефективну систему підтримки ментального здоров'я працівників сектору безпеки та оборони України, щоб запобігти вигоранню та довгостроковим наслідкам стресу.

Після виконання завдань за призначенням особливо важливо впроваджувати заходи з психологічної реабілітації, які сприятимуть відновленню професійними контингентами стабільного психоемоційного стану.

При проведенні відновлювальних заходів з професійними контингентами сектору безпеки та оборони України, фахівці навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру використовують різноманітні сучасні психологічні методи.

Розглянемо більш детально деякі психологічні методи та техніки, які ми використовуємо у своїй практичній діяльності. Ці методи неодноразово вже довели свою ефективність та дозволяють ефективно працювати з емоційними травмами та стресом.

Так, біосуггестивна терапія. Застосування біосуггестивної терапії дозволяє опрацювати негативні тілесні прояви такі як зажими в тілі після пережитих стресових ситуацій та психосоматичних симптомів.

Основна суть методу є в зверненні уваги на різні частини тіла та дотик до них терапевтом. Для проведення сеансу БСТ використовується аудіо запис з голосом ведучого який проводить сеанс БСТ. Виходячи з нашого досвіду ми використовуємо запис з чоловічим голосом та спокійною музичною композицією. Сам сеанс БСТ проводить жінка, що краще сприймається учасниками тренінгів.

З досвіду проведення методу БСТ з групами рятувальників з деокупованих територій та військовослужбовцями нами визначено, що метод є ефективним. Учасники тренінгів неодноразово висловлювали відгуки, що в них поліпшилося самопочуття, відчули зниження втоми. Перевага цього методу є в тому, що його можна проводити практично в будь-якому безпечному місці або приміщенні, учасники групи можуть по різному розміщуватися в місці проведення заняття але бажано розміщення по колу на стільцях зі спинкою або м'яких пуфах. Враховуючи те, що для проведення тренінгів з відновлення надається не багато часу, то використання методу БСТ дає можливість охопити одразу декілька напрямів роботи, це релаксацію, робота з відновлення психо-емоційного та фізичного стану й підтримати особистісний ресурс організму.

Також ми використовуємо і EMDR-терапію (десенсибілізація і переробка рухами очей). Цей метод використовується нами для обробки травматичних спогадів у професійних контингентів, зокрема у випадках ПТСР. Під час проведення EMDR використовуємо двосторонню стимуляцію (найчастіше рухи очей), що допомагає активувати природні процеси обробки інформації в мозку. Це дозволяє професійним контингентам ефективно обробити травматичні спогади, знижуючи їх емоційну зарядженість. Завдяки своїй структурованій методиці та здатності зменшувати емоційну напругу, EMDR поліпшує якість життя тих, хто пережив травматичні події.

Методи арт-терапії також займають важливе місце у роботі з професійними контингентами, оскільки вони сприяють емоційному відновленню, покращенню психічного здоров'я та розвитку особистісних навичок.

Арт-терапія дозволяє учасникам групових занять або при індивідуальних консультаціях висловлювати свої почуття, які можуть бути важкими для вербального вираження, особливо у контексті стресу чи травми. Творчий процес дозволяє учасникам працювати зі своїми переживаннями в більш

безпечний і контрольований спосіб.

Таким чином, інтеграція психологічних технік у роботу з професійними контингентами є не лише корисною, а й необхідною практикою, яка допомагає забезпечити емоційне та психологічне благополуччя. Це дозволяє професіоналам бути більш стійкими до стресу, ефективно виконувати свої обов'язки та покращувати загальний клімат у командах. Інвестиції в психічне здоров'я працівників є запорукою їхньої продуктивності та задоволеності роботою.

УДК 355.233.2:1

Мартинюк І.М., канд.біол.н., начальник науково-дослідної лабораторії тренажерних та імітаційних засобів Сил підтримки факультету Сил підтримки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, підполковник, **Ликов В.В.**, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії тренажерних та імітаційних засобів Сил підтримки факультету Сил підтримки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, підполковник, **Шматов Є.М.**, викладач кафедри інженерної техніки факультету Сил підтримки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, **Погребняк Т.Д.**, молодший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії тренажерних та імітаційних засобів Сил підтримки Національної академії сухопутних військ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ В УМОВАХ ВІЙНИ

Успішність проведення бойових операцій в ході війни багато в чому залежить від психічного стану військовослужбовців, їхньої здатності переносити величезні фізичні й психічні навантаження, долати страх у бою й зберігати волю до перемоги. Проблеми збереження психологічного здоров'я військовослужбовців, як наслідок тривалої російсько-української війни в Україні стали ще більш актуальними та вийшли принципово на новий рівень. Участь у веденні бойових дій, практично завжди, викликає стресову реакцію організму, яка може призвести до несприятливих наслідків як для самого військовослужбовця, так і для суспільства в цілому, якщо своєчасно не надавати відповідну кваліфіковану допомогу. Психологічна травматизація особового складу стає однією з основних причин зниження ефективності виконання завдань за призначенням, наслідком збільшення небойових втрат військовослужбовців після їх повернення до мирного життя. Крім цього, психологічні травми викликають виникнення суттєвих труднощів із соціалізацією та погіршують якість життя військовослужбовців, створюють тривалі соціальні проблеми тощо.

Психологічна служба Збройних Сил України в системі Міністерства оборони, передбачає п'ять складових з підготовки і надання психологічної допомоги: територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, на якому проходить професійно-психологічний відбір під час призову на

Кондратюк-Антонова Т.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	609
Конопля В. В., Бейкун А.Л. СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	611
Король М.О., Кондратюк В.В. СУТНІСТЬ КООРДИНАЦІЇ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ	615
Korol'ov S.S. PSYCHOLOGICAL TRAINING OF PERSONNEL WHILE DRIVING COMBAT VEHICLES	617
Крук С.В., Бейкун А.Л. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ БОРОТЬБИ ЗА НОРМАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА	619
Кушнір О.М. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИХ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	624
Лавріненко О.М., Момот М. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОРС ЦЗ ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ	626
Ліщинська Х.І., Сенік Ю.А., Степанюк О.І., Сенік А.П. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ АНАЛІЗУ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	628
Ліщук В.О., Бойко І.М., Бейкун А.Л. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМАТИКИ ДЕМОКРАТИЧНОГО ЦИВІЛЬНОГО КОНТРОЛЮ НАД СУБ'ЄКТАМИ ОБОРОННО-БЕЗПЕКОВОГО СЕКТОРУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	630
Лук'яненко В.С. ЗАВДАННЯ І ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ І ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ З ПРАВООХОРОННИМИ ФУНКЦІЯМИ, ЯК ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ	636
Маргієва Я.О., Похілько Д.С., ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОНТИНГЕНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	638
Мартинюк І.М. Ликов В.В., Шматов Є.М., Погребняк Т.Д., ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ В УМОВАХ ВІЙНИ	640
Марченко О.Г., Панченко В.Ю., Онопрейчук Д.В., ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗНАТЬ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ОДНОГО З КОМПОНЕНТІВ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ (БОЙОВИХ) ЗАВДАНЬ	642
Марченко О.Г., Онипченко П.М., Ушань В.М. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ	

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

«Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України (до 10-ої річниці створення Національної гвардії України)»

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск *В.М. Бацамут*

Комп'ютерна верстка *А.А. Побережний*

Формат паперу 60x84/16. Ум. друк. арк. 32,50. Тираж 50 прим. Зам. №

Видавець і виготовлювач Національна академія Національної гвардії України
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 4794 від 24.11.2014 р.
майдан Захисників України, 3, м. Харків, 61001